

REZULTATELE STUDIULUI DE SCREENING AL LUCRĂTORILOR MEDICALI LA PORTAJUL VIRUSURILOR HEPATICE B, C

Vasile Sofronie

Catedra Epidemiologie USMF „Nicolae Testemițanu”

Summary

The results of the screening of medical workers to the porting of hepatitis viruses B and C

As a result of the screening of 768 medical workers, the incidence is 48,0%, with porting of HBV, 87,6% with the porting of HCV and 2,4% with mixed porting – HBV+HCV. Both in porting of HBV and in HCV, more affected are women – 49,5% and 88,3%. The highest porting of HBV and HCV there are in surgical wards, 124,4% and 137,2% respectively. In all investigated profiles, the most affected by porting of HBV and HCV are nurses, in surgical profile – 166,6% and 233,3%, clinical laboratory - 142% and 142,8%, therapeutic – 27,0% and 90,0%.

Rezumat

În rezultatul screeningului a 768 de lucrători medicali, incidența constituie 48,0% cu portaj de VHB, 87,6% cu portaj de VHC și 2,4% cu portaj mixt - VHB+VHC. Atât în portajul VHB cât și în VHC, mai afectate sunt persoanele de gen feminin - 49,5% și 88,3% corespunzător. Cel mai înalt portaj de VHB și VHC se evidențiază în secțiile de profil chirurgical 124,4% și 137,2% corespunzător. În toate profilurile cercetate infirmierele sunt cele mai afectate cu portaj viral B și C, corespunzător profilului: chirurgical - 166,6 % și 233,3%, laborator clinic - 142 % și 142,8 %, terapeutic - 27,0 % și 90 %.

Actualitatea

Infecțiile achiziționate în urma acordării asistenței medicale reprezintă pentru R. Moldova o problemă destul de stringentă, (1,2).

Conform expunerii OMS sub infecție nosocomială se subînțelege orice maladie infecțioasă, "... care afectează lucrătorul medical al instituției sanitare ca urmare a îndeplinirii obligațiilor funcționale". Pentru lucrătorii medicali din Republică, un pericol major reprezintă infectarea cu virusurile hepatitelor virale B și C.

H. B. Дехтярева și alții (2003), descriu înregistrarea cazurilor de hepatite virale B și C la lucrătorii medicali în 5,1%. Conform autorilor, în structura morbidității profesionale a lucrătorilor medicali predomină HVB - 77,3% și HVC - 3,3%.

Un interes deosebit reprezintă studierea afectării lucrătorilor medicali cu virusurile hepatice B și C, în dependență de profesie și condițiile de muncă.

Materiale și metode

Studiul se bazează pe screeningul lucrătorilor medicali din raionul Edineț, Republica Moldova în perioada anilor 2002 – 2011. Investigațiile au fost efectuate în laboratorul de diagnosticare a SIDA, hepatitelor și altor infecții virale a CSP Edineț, rezultatele fiind confirmate 100% în laboratorul de referință a Centrului Național de Sănătate Publică.

Rezultate

În perioada anilor 2002 – 2011, în laboratorul menționat au fost examinate la hepatitele virale B și C 9612 persoane (recruți, gravide, lucrători medicali, alt personal examinat după indicații clinice și epidemiologice), din care 538, ce constituie 5,6%, au fost depistate cu VHB, iar 940, sau 9,8% cu VHC. Două persoane (0,02%) au fost depistate cu infecție mixtă VHB și VHC, (tabel 1).

Rezultatele investigațiilor de laborator a populației din r-ul Edineț
la portajul virusurilor hepatice în perioada anilor 2002-2011

Anii	Persoane investigate	Depistați pozitiv					
		HBsAg		AntiHCV		HBsAg+AntiHCV	
		abs.	%	abs.	%	abs.	%
2002	552	33	5,9	52	9,4	0	0,00
2003	408	29	7,1	38	9,3	0	0,00
2004	428	45	10,5	60	14,0	0	0,00
2005	808	46	7,6	62	7,6	0	0,00
2006	403	48	11,9	59	14,6	0	0,00
2007	512	46	8,9	98	19,1	0	0,00
2008	1401	51	3,6	96	6,8	0	0,00
2009	1685	76	4,5	160	9,4	0	0,00
2010	1358	79	5,8	132	9,7	0	0,00
2011	2057	85	4,1	183	8,9	2	0,97
Total	9612	538	5,6	940	9,8	2	0,37

Din tabelul 1 și figura 1 se observă, că un nivel mai înalt de depistare a portajului cu VHB și VHC s-e evidențiază în anii 2004, 2006, 2007.

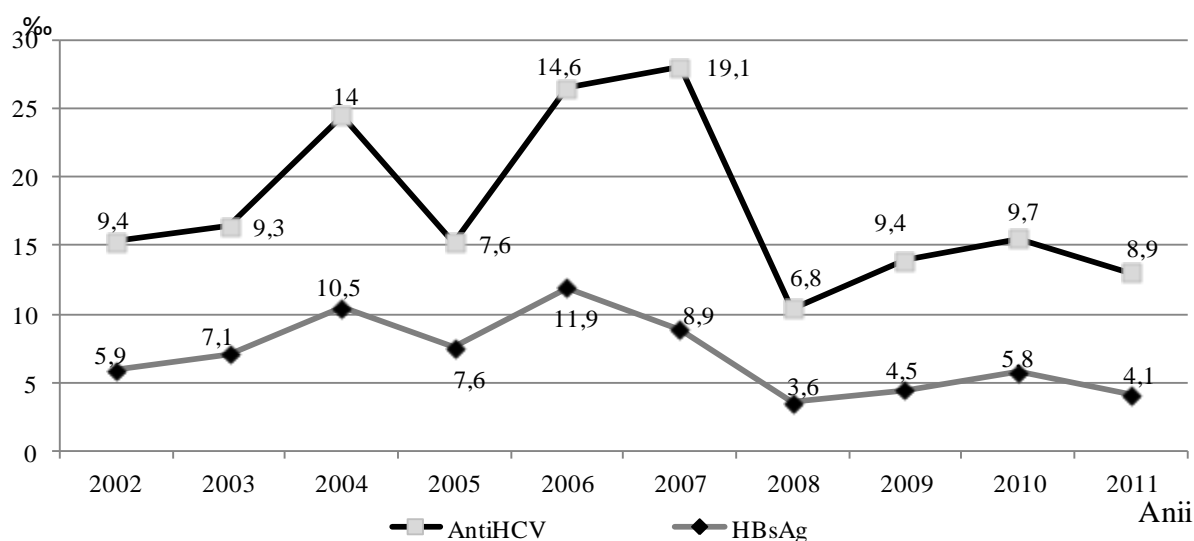

Fig. 1 Nivelul depistării virusului hepatitei B și virusului hepatitei C în dinamica multianuală (aa. 2002 – 2011).

Din totalul de persoane examinate 768 sau 7,99% au fost lucrători medicali, din care 40 sau 5,2%, au fost depistați pozitiv la HbsAg - 73, sau 9,5%, - la Anti HCV- 2 sau 0,26% - pozitivi la HbsAg și AntiHCV. Incidența la 1000 lucrători medicali constituie: 48,0 cu portaj de VHB, 87,6 cu portaj de VHC și 2,4 cu portaj mixt - VHB+VHC.

Mai afectate prin VHB sunt asistentele medicale la care indicele de portaj constituie 55,4%, urmate de infirmiere cu 50,5 %, medicii constituind 32,4%. Cele mai afectate prin VHC sunt infirmierele la care indicele de portaj constituie 95,5%, urmate de medici - 86,5% și asistentele medicale - 85,3%. Infecția mixtă VHB+VHC s-a depistat la infirmiere, indicele intensiv constituind - 11,2%.

Atât în portajul VHB cât și în VHC, mai afectate sunt persoanele de gen feminin constituind 49,5‰ și 88,3‰ corespunzător, pentru persoanele de sex masculin indicele de portaj constituind 34,8‰ și 81,4‰, corespunzător.

Portajul mixt cu virusurile hepatice B și C s-a depistat la persoanele de gen feminin care constituie 11,8‰. În rezultatul analizei intensității portajului la VHB în funcție de profilul staționarului, s-a constatat un nivel mai înalt de portaj la lucrătorii medicali din secțiile de anesteziologie și reanimare, traumatologie, incidența fiind de 111,1‰ și 100,0‰ corespunzător.

Un indice mai sporit decât media de portaj cu VHB (48,0‰) s-a depistat la lucrătorii medicali din secțiile ORL și oftalmologie – câte 83,3‰, laboratorul clinic - 69,7‰, internare - 62,5‰, stomatologie - 60,6‰ și centrul medicilor de familie - 54,8‰, (fig.2).

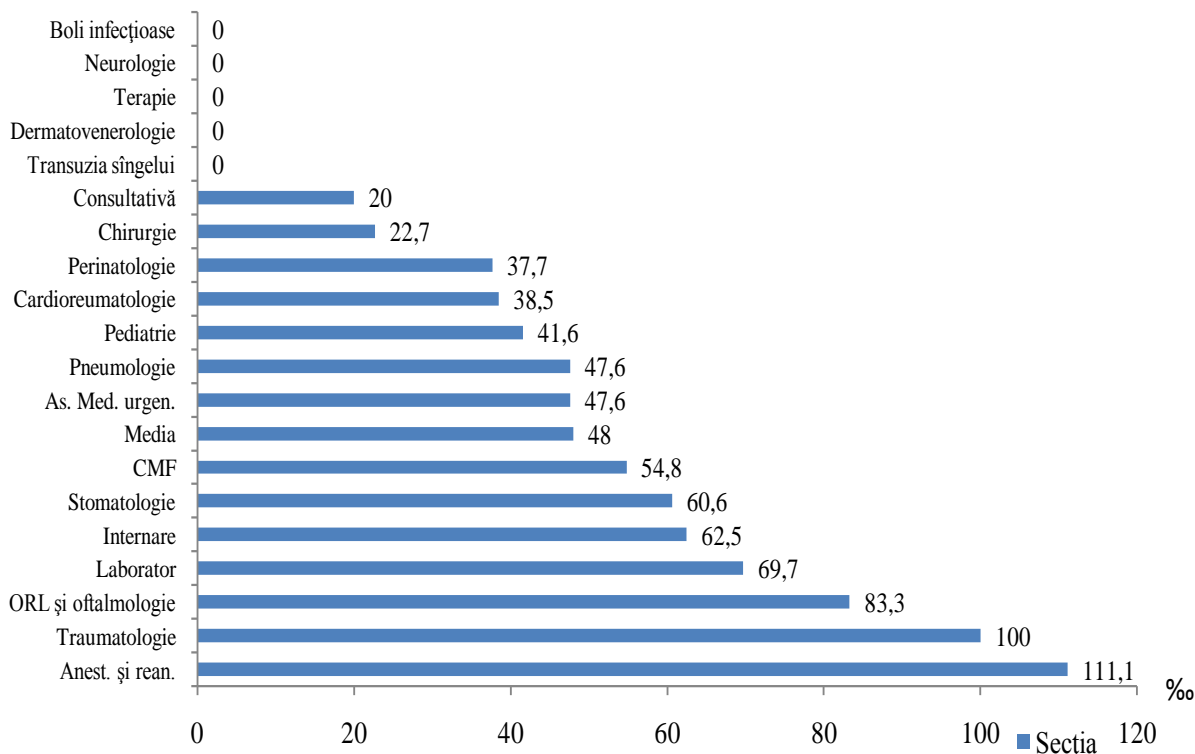

Fig.2 Nivelul de portaj prin VHB a lucrătorilor medicali în funcție de profilul staționarului (%)

În secțiile perinatologie, cardioreumatologie, pediatrie, pneumologie și medicină de urgență, incidența prin portajul VHB constituie de la 37,7‰ până la 47,6‰. Nivel de portaj a VHB destul de scăzut s-a înregistrat la lucrătorii medicali din secțiile consultativă și chirurgie, corespunzător, 20,0 și 22,7‰.

În secțiile de transfuzie a sîngelui, dermatovenerologie, terapie, neurologie și boli infecțioase n-au fost depistate cazuri de portaj al VHB.

În ce privește portajul cu virusul hepatic C, mai înalt s-a dovedit a fi la lucrătorii medicali din secția de transfuzie a sîngelui și constituie 333,3‰, urmat de secțiile neurologie (190,5‰), dermatovenerologie (166,6‰), anesteziologie și reanimare (148,1‰), pneumologie (142,8‰), media pe secții fiind de 87,6‰. La lucrătorii medicali din secțiile de internare, stomatologie, consultativă, medicină de urgență, chirurgie, perinatologie, traumatologie și laboratorul clinic indicele de portaj prin VHC a constituit de la 125,0‰ până la 93,0‰, (fig.3).

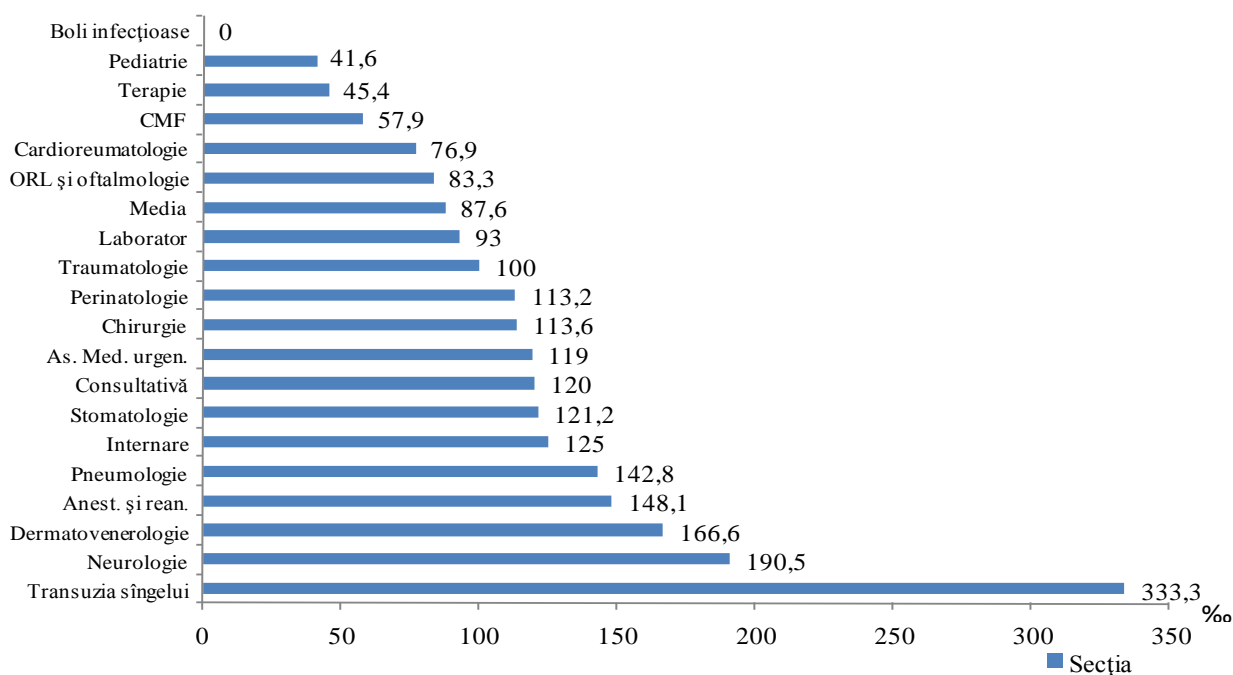

Fig.3 Nivelul de portaj prin VHC la lucrătorii medicali în funcție de profilul staționarului (%)

Tot din **fig. 3** se constată că mai jos de medie, indicele intensiv de portaj VHC este la lucrătorii medicali din secțiile ORL și oftalmologie (83,3‰), cardioreumatologie (76,9‰), centrul medicilor de familie (57,9‰), terapie (45,4‰) și pediatrie (41,6‰). La lucrătorii medicali din secția boli infecțioase nu s-a înregistrat portaj al virusului hepatic C.

Toate specialitățile au fost repartizate în 3 grupuri în dependență de profilul de activitate:

- profil chirurgical
- profil terapeutic
- laborator.

Cel mai înalt portaj de VHB se evidențiază în secțiile de profil chirurgical și constituie 124,4‰, care este mai înalt de 2,4 ori față de medie (48,0‰) și de 7,3 ori față de cel terapeutic (17,0‰). La personalul laboratorului clinic s-a constatat un nivel de portaj de 69,7‰, ce este de 4,1 ori mai înalt decât la lucrătorii medicali din secțiile de profil terapeutic, (**fig. 4**).

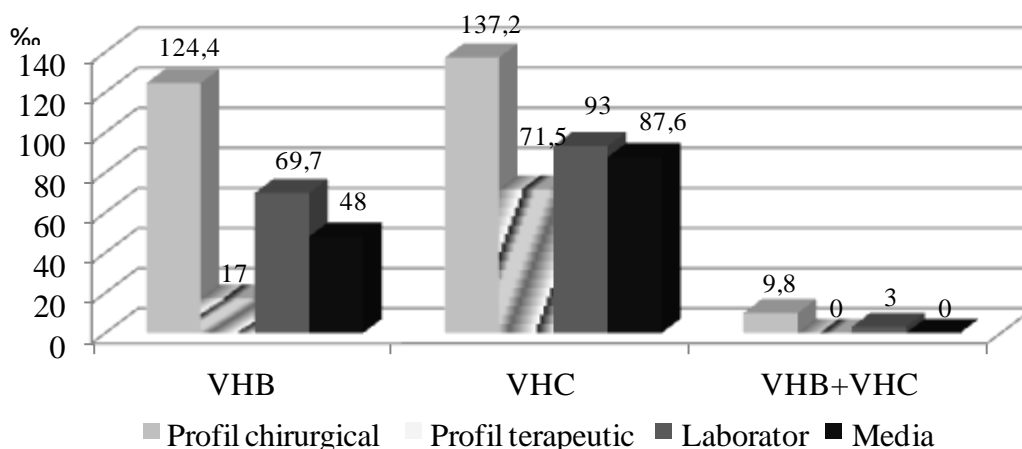

Fig.4 Nivelul de portaj prin VHB și VHC în funcție de profilul staționarului medical: chirurgical, terapeutic, laboratorul clinic

Portajul cu virus hepatic C printre lucrătorii medicali în staționarele de profil chirurgical constituie 137,2 ‰, ce este de 1,9 ori mai înalt decât în rândul lucrătorilor medicali de profil terapeutic (71,5‰) și de 1,5 ori față de media în toate secțiile instituțiilor medicale.

În toate profilurile cercetate infirmierele sunt cele mai afectate de virusurile hepatice B și C, corespunzător profilului: chirurgical - 166,6 ‰ și 233,3‰, laborator clinic - 142 ‰ și 142,8 ‰, terapeutic - 27,0 ‰ și 90 ‰. Excepție fac doar cazul de portaj a VHB în rândul medicilor din laboratorul clinic ce constituie 166,6 ‰. Medicii din secțiile de profil chirurgical au un portaj de 133,3‰, mai înalt de 5,5 ori față de medicii din secțiile de profil terapeutic, cu o incidență care constituie 24,0 ‰.

În rezultatul studiului efectuat, s-a constatat creșterea incidenței prin portaj cu virusurile hepatice B și C odată cu creșterea vechimii în muncă a lucrătorilor medicali. În primii zece ani de activitate incidența portajului prin VHB la lucrătorii medicali constituie 69,7 ‰ și nu au fost depistate cazuri de portaj cu VHC, la cei cu vechime în muncă de la 11 până la 20 ani indicele de portaj prin VHB și VHC este 2 ori mai înalt și constituie 142,8‰ și 84,6‰, corespunzător

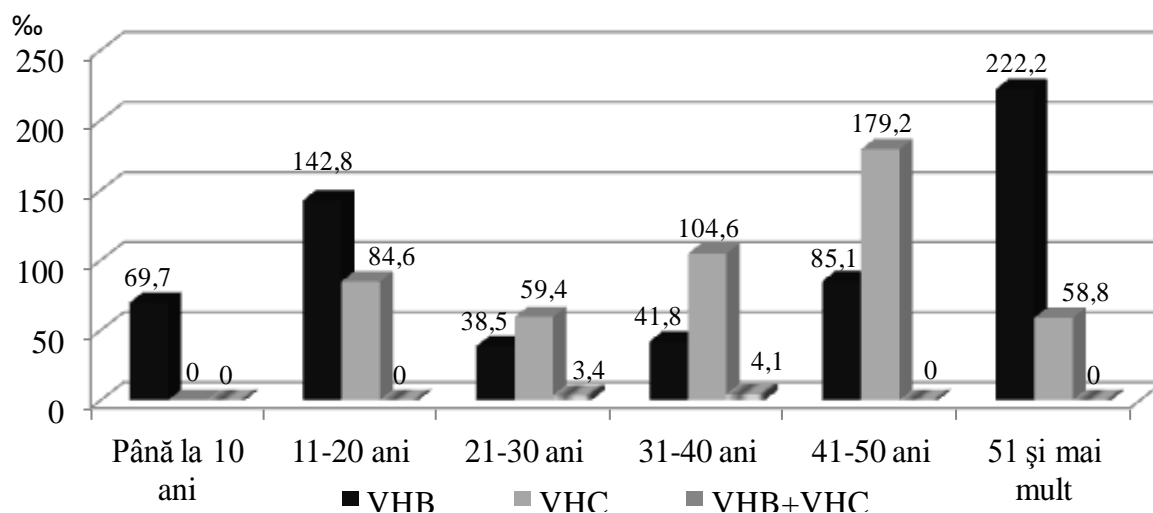

Fig. 5 Portajul VHB și VHC a lucrătorilor medicali în funcție de vechimea în muncă.

Cel mai înalt nivel de portaj prin virus hepatic C s-a constatat la lucrătorii medicali cu vechime în muncă de 41 – 50 ani, indicele prin care constituie – 179,2‰, totodată portajul prin virusul hepatic B s-a dovedit a fi mai înalt la lucrătorii medicali cu vechime în muncă mai mare de 51 ani - 222,2‰, (fig. 5). Afectarea înaltă cu virusurile hepatice B și C a lucrătorilor medicali din instituțiile medicale demonstrează prezența condițiilor nefavorabile de activitate, neasigurarea secțiilor cu cele necesare pentru respectarea regimului antiepidemic. În perioada luată în studiu de către CSP Edineț au fost depistate de la 30% până la 40% de probe ce nu corespund cerințelor normative, privind respectarea regimului dezinfecției și sterilizării materialelor în instituțiile medicale. Tot ca pricină în acest aspect poate fi considerată și ignorarea acțiunilor de imunizare a lucrătorilor medicali contra HVB. Cuprinderea lor cu vaccinare constituie doar 10% din totalul de lucrători medicali.

Concluzii

1. În rezultatul screeningului s-a constatat un nivel sporit prin portajul virusurilor hepatice B și C la lucrătorii medicali care constituie 5,2% și 9,5% respectiv, sau 48,0‰ și 87,6‰.
2. Cel mai înalt nivel de portaj al virusurilor hepatice B și C s-a constatat la lucrătorii medicali din staționarele de profil chirurgical (124,4‰ și 132,7‰, corespunzător).
3. Portaj sporit al VHC s-a constatat la infirmiere - 95,5‰.

4. Creșterea incidenței prin portaj cu virusuri hepatice B și C este în funcție directă de creșterea vechimii în muncă a lucrătorilor medicali.
5. Nivelul înalt de afectare a lucrătorilor medicali prin virusuri hepatice B și C este determinat de condițiile nefavorabile de activitate, neasigurarea secțiilor cu cele necesare pentru respectarea regimului antiepidemic mai ales în secții cu risc sporit, cât și de nivelul scăzut al cuprinderii prin vaccinări împotriva HVB.

Bibliografie

1. Ghid de supraveghere și control în infecțiile nosocomiale, ediția II, Chișinău, 2009, p. 9-13.
2. Prisacari V. Problema infecțiilor nosocomiale. Curierul medical, 2005, nr. 3, p. 47 – 52.
3. Дехтярева Н. В. Современные проблемы эпидемиологии, диагностики и профилактики внутрибольничных инфекций. С.-Петербург, 2003, с. 55-57.